

1 Politisk dokument om Kunstig Intelligens ved USN

2
3 I november 2022 lanserte det amerikanske selskapet OpenAI et system for kunstig
4 intelligens (KI), kalt ChatGPT. Dette KI-systemet bruker såkalt 'snever generativ kunstig
5 intelligens'. Dette betyr at systemet genererer ny tekst basert på språkmodeller og
6 sannsynlighet, ut ifra kommandoer brukeren legger inn i systemet. Det er bred enighet om at
7 denne formen for kunstig intelligens allerede påvirker verden i dag, og med stadig utvikling
8 av teknologien vil KI ha en stor betydning fremover. Kunstig intelligens har potensiale til å
9 være en verdifull støttespiller i studieløpet, forutsatt at det brukes på riktig måte. Bruken av
10 KI, spesielt innen akademia, har skapt stor debatt. Det har skapt bekymring blant mange
11 studenter, da det er usikkerhet om hvordan de skal forholde seg til KI og hvorvidt dette kan
12 brukes som et verktøy eller om det vil føre til fusk. Derfor er det viktig at Universitetet i
13 Sørøst-Norge (USN) følger nøye med på utviklingen av KI, for å sikre kompetanse blant
14 ansatte og studenter.

15
16 Med den stadige utviklingen av kunstig intelligens, ser Studentdemokratiet det som realistisk
17 at denne teknologien er her for å bli, spesielt i høyere utdanning. I henhold til ansatte og
18 forelesere, er det et betydelig behov for både forståelse og opplæring av kunstig intelligens.
19 For å kunne benytte seg av et slikt verktøy på en ansvarlig måte, er det nødvendig å ha en
20 grunnleggende ide på hva som foreligger bak denne teknologien.

21
22 I januar 2024 etablerte Studentdemokratiet i Sørøst-Norge (SDSN) en arbeidsgruppe for
23 kunstig intelligens, med formålet om å utvikle relevant politikk på området. Gruppen har
24 arbeidet med ulike problemstillinger knyttet til KI, som er spesielt relevante for studenter og
25 ansatte ved USN, og resten av UH-sektoren. Som en del av arbeidet ble det i tillegg
26 gjennomført en spørreundersøkelse blant studentene underveis i arbeidet.

30 **Begrepsavklaring**

31 **Akademia:** Akademia er et fellesbegrep som gjerne brukes i forbindelse med høyere
32 undervisningsinstitusjoner og forskning¹.

33 **Chatbot:** En form for programvare som er utviklet for å kunne samhandle med mennesker
34 gjennom både muntlig og skriftlig språk. I tillegg tar disse chatbotene for seg en rekke
35 oppgaver og spørsmål, basert på informasjon den har tilgjengelig og kommandoer brukeren
36 legger inn². Avanserte chatboter, som ChatGPT, kan være basert på kunstig intelligens.

37 **Deepfake:** Et resultat av at innovativ teknologi, som kunstig intelligens, brukes for å
38 manipulere og
39 endre på, bilder, video- og lydmateriale. Konsekvensene kan ramme enkeltindivider,
40 grupper, bedrifter og andre sektorer i samfunnet. Det kan føre til utbredt tvil i samfunnet om
41 hva som er sant³.

42 **Filterbobler:** Et begrep som viser til en systematisk, individuelt tilpasset avgrensning av
43 informasjon og opplevelser på internett som kan føre til ensretting og stagnasjon hos
44 enkeltbrukere eller grupper⁴. Denne avgrensningen er basert på brukerens egen oppførsel
45 på internett gjennom klikk, søk, liker-klikk og delinger i søkemotorer, sosiale medier og andre
46 nettstedet. En slik ensretting over tid kan lede brukere inn i ekkokamre.

47 **Generativ kunstig intelligens:** Generativ kunstig intelligens er teknikker innen
48 maskinlæring der målet er å etterligne et datamateriale⁵. De kan generere bilder, tekst,
49 video, lyd og annet datamateriale som ikke finnes fra før.

50 **Kunstig intelligens:** Kunstig intelligens, forkortet KI, omhandler avanserte og teknologiske
51 systemer som utfører oppgaver hvor det normalt sett kreves menneskelig intelligens og
52 forståelse⁶.

53 **Sannsynlighetsovervektprinsippet:** Sannsynlighetsovervektprinsippet er et prinsipp om at
54 det må være større sannsynlighet for at noe har skjedd enn at det ikke har skjedd for at man
55 skal kunne legge hendelsen til grunn i en vurdering. Det må med andre ord være over 50 %
56 sannsynlig at en hendelse har skjedd, før man kan gå videre med hendelsen som
57 utgangspunkt. Prinsippet er ikke universelt, og enkelte saker krever en større grad av
58 sannsynlighet for at hendelsen kan legges til grunn⁷.

59
60

¹ Hem, E., Gjersvik, P. (2015). Ordet akademia brukes gjerne som betegnelse på den akademiske verden. Hva er egentlig forskjellen på akademia og akademiet?

Tidsskriftet. <https://tidsskriftet.no/2015/03/sprakspalten/akademia-og-akademiet>

² Hansen, A. (2023) ChatGPT. Hva er en chatbot?

<https://chatgpt.no/hva-er-chatbot>

³ Wolff-Hansen, E. (2020). NDLA (nasjonal digital læringsarena).

<https://ndla.no/nb/subject:1:058bdbdb-aa5a-4a29-88fb-45e664999417/topic:1:537598a2-4857-40e0-b0bc-9a937e954374/topic:1:5fbbe054-1e87-42ef-bd91-5901a58ee5de/resource:d0128c8a-1d79-41d9-a46c-952cd5666f58>

⁴ Orgeret, K. (2022) Store Norske Leksikon. Filterboble. <https://snl.no/filterboble>

⁵ Tidemann, A. & Wold, S. (2024). Generativ kunstig intelligens.

https://snl.no/generativ_kunstig_intelligens

⁶ Tidemann, A. (2023) Store Norske Leksikon. Kunstig intelligens. https://snl.no/kunstig_intelligens

⁷ Strandberg, M. (2023) Store Norske Leksikon. Beviskrav. <https://sml.snl.no/beviskrav>

61 **Kompetanse og KI som verktøy**

62 Det er viktig at studenter får kjennskap til hvordan KI kan brukes som et verktøy, på en
63 ansvarlig måte. Arbeidsgruppen har konkludert med at chatboter kan brukes som et verktøy i
64 en læringsprosess, for å korrekturlese tekst, gi tilbakemeldinger, forklare teorier. I denne
65 sammenhengen kan KI være et kreativt verktøy som kan bistå studentene i deres læring.
66 Det er viktig å få frem at studentene selv skal være ansvarlig for eget arbeid, også når de
67 benytter seg av KI. Likevel skal det være tydelige retningslinjer fra USN om bruken av KI,
68 slik at studenter får trygge rammer i en vurderingsprosess og er klare over eventuelle
69 konsekvenser dersom bruken av KI ikke er forsvarlig.

70

71 I USNs strategi, "Strategi 2022-2026", står det at de skal ha profesjonsrettede,
72 arbeidslivsorienterte og samfunnsrelevante utdanninger. For å oppnå dette, er det essensielt
73 å sikre at studentene utvikler kompetanse på dette feltet.

74

75 Studentdemokratiet i Sørøst-Norge mener at:

76 - Universitet i Sørøst-Norge bør revidere relevante strategiplaner og inkludere kunstig
77 intelligens i disse.

78

79 **Opplæring og Retningslinjer**

80 En forutsetning for å anvende kunstig intelligens er å være kritisk til det genererte innholdet
81 som blir produsert og presentert til brukeren av tjenesten. SDSN krever at USN tilbyr
82 opplæring i KI for ansatte og studenter, slik at de sikrer en felles forståelse av hva KI er,
83 hvordan det fungerer, og hvordan man kan bruke det som et verktøy i skrive- og
84 læringsprosesser. Dette kan tilbys som del av forelesning eller ved arrangementer. På
85 denne måten kan man sikre at KI blir en ressurs, dette vil bidra med videreutvikling av KI-
86 feltet ved USN. Det bør etableres en digital ressurs om bruk av KI som må være lett
87 tilgjengelig for studentene. Det bør i tillegg vurderes å implementere retningslinjer for bruk av
88 kunstig intelligens i alle læreplaner ved USN.

89

90 USN må ha klare retningslinjer om anvendelsen av kunstig intelligens, samtidig som man
91 ivaretar grunnleggende akademiske verdier som kritisk tenkning og redelig bruk av kilder.
92 Slik kompetansebygging bidrar til å utjevne kunnskapsgapet som allerede eksisterer blant
93 studentene, om hvordan KI kan brukes som en ressurs i deres læringsprosesser og
94 studenthverdag.

95

96 Studentdemokratiet i Sørøst-Norge mener at:

97 - Opplæringen i forsvarlig bruk av kunstig intelligens skal finnes som digitale ressurser
98 eller tilbys gjennom forelesning og arrangementer.

99 - Universitetet i Sørøst-Norge skal implementere retningslinjer for bruken av kunstig
100 intelligens i alle læreplaner ved USN.

101

102

103 **Studenters læringsutbytte og bruk av KI**

104 For studenter er det viktig å kunne bruke KI på en måte som styrker læringsprosessen uten
105 å erstatte viktigheten av læring i samarbeid med medstudenter. Videre mener SDSN at det
106 er viktig at studentene er bevisst på hvordan KI-verktøy er bygget opp og hvilke
107 konsekvenser bruken av dette kan medføre. Det er viktig at studentene forstår at KI skal
108 brukes som et verktøy og ikke en oppgaveløser. Ved rett bruk, kan KI være med på å
109 fremme læring som kan bidra til økt forståelse innenfor ulike fagområder.

110

111 Studiebarometeret 2023 viser at studentene allerede bruker chatboter som supplement til å
112 forstå pensum. Ved å bruke chatboter, får studentene mulighet til å bygge på det
113 kunnskapsgrunnlaget de har fra før. Dette kan bidra til økt fagforståelse.

114

115 Studentdemokratiet i Sørøst-Norge mener at:

- 116 - Universitetet i Sørøst-Norge skal legge til rette for studenters forståelse og bruk av KI
- 117 - Studenter skal kunne ta i bruk KI som verktøy i læringsprosessen

118

119

120 **KI og Fusk**

121 Nyere og stadig forbedrede KI-verktøy kan gjøre det enklere for studenter å omgå
122 tradisjonelle deteksjonsverktøy, altså verktøy som kan sjekke hvorvidt innlevert tekst er
123 generert med KI. Dette kan gjøre det vanskelig for universitetet å opprettholde akademiske
124 standarder. Det er i dag flere deteksjonsverktøy på nett, der verktøyenes nøyaktighet
125 varierer i stor grad. SDSN stiller seg kritiske til at slike upresise verktøy brukes til å fange
126 opp 'uærlig' bruk av KI i oppgaver. På grunn av variasjon i nøyaktighet er det viktig at slike
127 verktøy ikke skal brukes som grunnlag for at studenter felles for fusk i sensurprosessen.

128

129 Kildehenvisning blir i dag brukt som det største beviset i fuskesaker som involverer
130 chatboter, ettersom slike verktøy har en tendens til å finne opp kilder eller referere på feil
131 måte. Det er viktig å ha med i betraktningen at det er menneskelig å gjøre feil. Slurvefeil er
132 en reell feil som kan gjøres ved oppgaveskriving. Når det kommer til kunstig intelligens og
133 fusk er det derfor relevant å påpeke at slike menneskelige feil kan bli oppfattet som uærlig
134 bruk av kunstig intelligens.

135

136 Integritet, ærlighet og rettferdighet står sentralt i studentenes akademiske arbeid. Det er
137 viktig at ingen studenter blir urettmessig anklaget eller straffet for bruk av kunstig intelligens
138 når dette er brukt som verktøy. Det skal være en tydelig forståelse for hva som er fusk og
139 hva som er riktig bruk av KI. Sannsynlighetsovervektprinsippet skal veie tungt i alle
140 fuskesaker, og det er viktig at dette prinsippet legges til grunn også i fuskesaker som gjelder
141 bruk av KI som ikke faller under USNs retningslinjer.

142

143 Studentdemokratiet i Sørøst-Norge mener at:

- 144 - For at studenters arbeid ikke blir lagret og potensielt flagget som plagiat ved
145 innlevering, må deteksjonsverktøy slette tekster som blir lastet opp i systemet.
- 146 - Universitetet i Sørøst-Norge skal utarbeide retningslinjer om hva som regnes som rett
147 og gal bruk av verktøy basert på kunstig intelligens.
- 148 - Sannsynlighetsovervektprinsippet skal veie tungt i alle fuskesaker, også når det
149 kommer til bruk av KI

150

151 **Forskning**

152 Kunstig intelligens vil i fremtiden være en betydelig ressurs innenfor forskning, spesielt
153 innenfor kvantitative metoder. KI-verktøy er svært gode på mønstergjenkjenning, som er
154 sentralt i forskning innenfor en rekke fagfelt. Statistiske analyser, signalanalyse og -tolkning,
155 kvantitative innholdsanalyser, medisinsk bildediagnostikk, stordataanalyser er bare noen
156 spesifikke felt der kunstig intelligens kan og vil være en svært nyttig ressurs.

157

158 **Forskningsetiske implikasjoner og metodologiske utfordringer**

159 Flere av chatbotene bruker data som blir lagt inn til å trene de videre. Studentenes
160 akademiske arbeider kan inneholde sensitive person- og helseopplysninger,
161 bedriftsopplysninger og andre sensitive opplysninger. En ansvarlig holdning til
162 konfidensialitet er en grunnleggende verdi i forskning og akademia, og er en forutsetning for
163 å opprettholde og styrke USNs integritet, i tillegg til samfunnets tillit til institusjonen og
164 sektoren som helhet. Det er dessverre for få studenter og ansatte som har tilstrekkelig
165 kunnskap om hvordan verktøy basert på KI kommer frem til sluttproduktet. Dette er
166 metodologisk problematisk, både med tanke på transparens, validitet og repliserbarhet. Det
167 må jobbes for bedre kunnskap om hvordan KI-verktøy er bygget opp, slik at brukere har en
168 forståelse for prosessen dersom de bruker det i forskning.

169

170 Studentdemokratiet i Sørøst-Norge mener at:

- 171 - Det er viktig at USN er bevisste på forskningsetiske implikasjoner og metodologiske
172 utfordringer ved bruken av kunstig intelligens, og utforsker dette videre.

173

174

175 **Kunstig intelligens ved USN og i akademia**

176 Dagens samfunn preges i stadig større grad av problematikk knyttet til deepfakes, falske
177 nyheter, mis- og desinformasjon, filterbobler og tekster med skjulte insentiver, stigmatisering
178 og forenklinger. Kompetanse til å håndtere denne type problematikk vil være en viktig
179 egenskap studenter må tilegne seg. USN har egne eksperter på, og formidler kunnskap om
180 maskinlæring. Næringslivet har i stor grad tatt i bruk kunstig intelligens, og har implementert
181 dette over lengre tid. Akademia har en funksjon som kompetanse- og kunnskapsutvikler.
182 Ettersom kunstig intelligens blir mer integrert i samfunnet og næringslivet, er det viktig å
183 utforske de etiske, juridiske og sosiale implikasjonene av teknologien. Dette inkluderer
184 utvikling og formidling av kunnskap, samt klare retningslinjer og tydelige standarder for
185 ansvarlig bruk av kunstig intelligens. Derfor mener SDSN det er viktig at alle fagfelt ved USN
186 utvikler kunnskap om kunstig intelligens og dens samfunnsmessige implikasjoner.

187

188 Studentdemokratiet i Sørøst-Norge mener at:

- 189 - Universitetet i Sørøst-Norge må som samfunnsaktør ta ansvar for utvikling og
190 formidling av kunstig intelligens og må sikre studentmedvirkning i dette arbeidet.
- 191 - Fagfeltene ved Universitetet i Sørøst-Norge må utvikle kunnskap innen sine
192 respektive områder.

193

194